

== SALUT PÚBLICA == INTERESSOS POPULARS == ARTS Y LLETRAS ==

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Ronda de l' Universitat, 96. BARCELONA

A «LA CAMPANA DE GRACIA»

III

No 'ns sorprenque al veure que *La Campana de Graciá* en son últim número callava respecte al nostre article de la setmana passada. LA TRAMONTANA comensa a cridar-se per los carrers de Barcelona quan comensa a enllestirse lo colega ex-federal, y si be es cert que un ab xich de bon desitj queda temps pera insertar un petit suelto de atenció, no deixém de reconeixe que contra l' AUTONOMIA y l' PACTE los arguments serios van escassos, sobre tot si te de combatre tals principis algú que com *La Campana* se diga demócrata.

Molt deu tenir que barrinar, y celebrarem que ho fassi ab cuidado, perque no 'ns vinga sortint ab exemples y quentos tan desgraciats com lo del pá de crostons y l' del boig que volia tornar al ventre de sa mare... Voldrá ferho ab peus de plom, com se sol dir. Millor.

Esperant que contesti al nostre article, mentrestant aném a fernes cárrech de un suelto publicat en l' últim número de *La Campana*, que parla del Pacte.

Després de copiar un parell de quentos de altres tants periódichs de Madrid, que res argüeixen en favor ni en contra de l' Autonomia ni l' Pacte, encare que hi fassen referencia, diu ella també a tall de quento y com qui encerta una sentència:

«Hi havia un maniàtich que 's queixava de ser al mon, dihent:

—A mi m' han fet neixe sense demanarmen consentiment. Jo soch autònom, y no m' conformo ab l' existencia.

—Y donchs qué desitja? l' hi preguntava l' director del manicomi.

—Que m' tornin al ventre de la meva mare.»

Aixís també, 'ls que no admeten la existencia de la nació tal com està constituída, y volen desfer lo que s' ha anat fent a través dels sigles, demanan un impossible tan gran com lo del pobre boig que volia tornar al ventre de la seva mare.»

¿Qué 'ls hi sembla l' agudesa de *La Campana* buscant arguments per combatre l' Pacte?

Lo quento del boig no passa de bojeria, y ab lo que ella hi anyadeix com a comentari, diu que **ES DEMANAR UN IMPOSSIBLE VOLER DESFER LO QUE S' HA ANAT FENT A TRAVÉS DELS SIGLES.**

De modo que, segons *La Campana*, aquells liberals que a Cádiz proclamavan lo sistema constitucional en 1812, demanavan un impossible, perque tenian que tirar a terra una obra de sigles; la monarquia absoluta. Y segons aquesta mateixa teoria, los republicans, aspirant a modificar LO QUE S' HA ANAT FENT A TRAVÉS DELS SIGLES, DEMANAN UN IMPOSSIBLE TAN GRAN COM LO DEL POBRE BOIG QUE VOLIA TORNAR AL VENTRE DE LA SEVA MARE.

¡Bonas idees sustentadas per un periódich que diu que ha sigut y QUE SERÁ SEMPRE republica y democrátich!

¡Senyora *Campana*, no fassi etzegalladas!

Que aixó ho digués un moderat, un absolutista, un *carcunda*, encara passi; ¡pero vosté! no veu que aixó es donar per tota rahó aquell argument tan gasta pe 'ls reaccionaris de tota mena, de que aixís ho hem trobat y aixís ho hem de deixar?

Recordis que diu que ha sigut y SERÁ SEMPRE republicana y demócrata, y las comparacions que fa tenen tan de demócrata com nosaltres de xinos.

¡Pobre Progrés! ¡Qui t' ho havia de dir que un setmanari que se las pega de avansat clavés una puntada de pen en lo que constitueix la teva essencia!

¡Oh felicitat! Ja s' ha acabat, segons *La Campana*, la lluyta gegantina del mon nou contra l' mon vell ó, com si diguessim, del progrés contra l' retrocés, de la revolució contra la reacció. ¡Ja estém prou bé! ¡Ja estém prou bé!

¡Non plus ultra! *La Campana* ho ha dit.—Ll.

A UNA NOVA QUE SEMBLA

LA PROFESSÓ DE CORPUS

Molt cops te veig a la Rambla ab uns trajos y ademans, que, sense pensarmhi gayre, te dich que fas los gegants.

Anant plena de postissos sabs de cert que te la campas; per aixó, quan te pentinas, sempre estás tocant las trampas.

Tot lo sant dia t' passejas ab la mateixa fatlera, y molts joves que t' segueixen diuhen que 'ts una bandera.

Si algú ton collaret mira, un Cristo de plata hi veu; sent aixís, no pots cremarte si t' dich que portas la creu.

Que enrahonas sense solta molts voltas he notat, puig tenint conversa seria surts ab un *ciri trencat*.

Quan fas brasret ab en Pau, com que es alt y magristó, sembla que portis la verga pera fer d' *arregladó*.

No tens mal pamet de cara, perque n' tens cinch quarts ben bons, pero com que 'ts lleganyosa, fas cera per molts *blandons*.

Una cosa en tu reparo, y m' donarás la rahó; en colorainas y adornos sempre vas feta un *pendó*.

Com que n' ets tan palpissota, parlas mateix que 'ls infants, y encara no obras la boca ja te n' surten *capellans*.

També puch dirte ab veu alta, sens cantar la palinodia, que per ton pare y ta mare sempre has sigut la *custodia*.

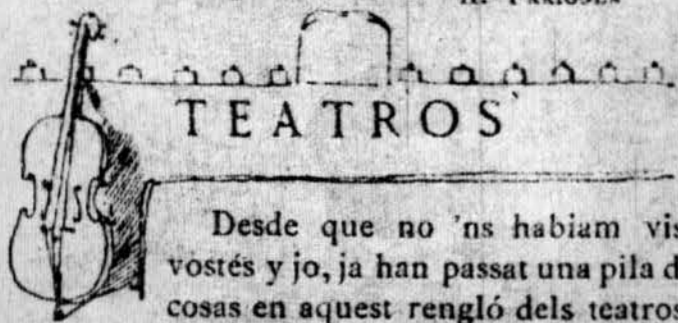
Si vols que 't parli ab franquesa,
com que ne 'ts tan baixa y grossa,
me sembla quan te passejas,
que veig passá una *carrossa*.

Y com las tevas caborias
veus sempre anar vent en popa,
la vanitat no 't deix creixe
creyent que á tothom fas *tropa*.

May llegeixes cap historia
ni periódich ni poesia;
y es que á tu no més t' agradan
llibres de *caballeria*.

De que 't digan *Professó*
t' estranyas y fins t' admiras;
sens reparar que de tu
s' hi poden *llogar cadiras*.

A. FARIOLA

TEATROS

Desde que no 'ns habiam vist
vostés y jo, ja han passat una pila de
cosas en aquest rengló dels teatros.
Los de dins s' han tancat deixant lo pabelló ar-
tístich perfectament sentat, en particular lo
Principal. De la part económica no me 'n dech
ocupar més que per lo que 's refereix al pú-
blich, y en aqueix sentit lo Liceo acabá desas-
trosament. Los empresaris abusaren dels artis-
tas y del públich que assistí á la última funció
de la empresa.

Deu los haja perdonat, y aném cap al passeig
de Gracia.

En lo teatro Espanyol hi actúa una compa-
nyia de sarsuela molt magre, ja que sols conta
una verdadera notabilitat, com es la senyora
Cortés de Pedral, que malaguanyada tiple per
la sarsuela, y sobretot ara que n' hi ha escassés,
perque aquesta artista es una verdadera notabi-
lidad. La Franco de Salas no se sent cantar ni
declamar desde la primera fila. Si en Banquells
no xiulés ni fes tan lo gat ni 'l gos me agrada-
ria més.

En lo Tivoli no hi hem estat encara. Ja hi
passarém.

Tampoch hem estat en lo bon Retiro.

No fa molt vareig profetisar que ab lo temps
cada barceloní tindria teatro propi, y la profes-
cia ja 's va cumplint. Al entrar en la Rambla
de Catalunya, á má dreta, se ha estrenat un
teatro que te per titol *Teatro Masini*. Hi tra-
balla una companyia de sarsuela (y van quatre
ab las tres del passeig de Gracia). Tampoch hi
he estat, perque francament, no estich per més
sarsuelas; prou que cada un ne passa á casa
seva.

Lo Teatro Lirich tornarà á obrirse altre ve-
gada lo dia de Sant Joan ab una gran compa-
nyia de ópera cómica francesa. Porta de pri-
mera tiple nada ménos que á la célebre Gali-
Marie, que es la artista que va estrenar la ópera
Mignon, que espressament per ella escrigué la
part de tiple son autor lo reputat mestre Am-
brós Thomas.

¿Vostés no han estat encara á Novetats?

Donchs se perden una gran cosa.

Ja cal que avuy mateix hi vagin sens falta,
que si per cas jo los hi prometó que tan sols ab
un dia ja s' hi enganxarán per sempre mes.

Raras vegadas se veu una companyia tan
igual y tan bona; sobre tot te una dama jove
com la Glech y uns actors com l' incomparable
Novelli, Garcés (F.) y Reinach, que poch se 'ls
hi poden posar á la vora. Un altre dia 'ns ne
ocuparém extensament.

Per avuy ja n' hi ha prou.

CONSUETA

VRITATS

Per més que 't pesi, *Campana*,
y als que ab tu están encogats,
jo 't diré quatre vritats
avuy en LA TRAMONTANA.

Un temps la Federació
vas defensá en gran manera,
més ara, per 'ná endarrera
vols la centralisació.

Per 'xo lo més curt de vista,
te vegé més de una volta
combatre sens to ni solta
lo Congrès Catalanista.

Per 'xó, gent que be enrahona,
ja 't diu, *Campana de Gracia*,
que aviat ta democracia...
será de ceptre y corona.

Per odi al Federalisme
tan y tan atrassarás,
que jo crech que acabarás
defensant l' absolutisme;

puig si be tu ho vols negar,
y ho nega algú que 't llegeix,
Campana, ja no 't coneix
ni 'l mateix que 't va fundar.

UN EX-CAMPAÑER

VENTADAS

¡Hola! ¡hola! Ja 'ns xeringan.

Velshiaquí que corran rumors sobre si la
empresa interessada en partir pe 'l mitj á Bar-
celona ab motiu del tan cacarejat enllás dels
carrils per lo carrer de Aragó, tracta de aban-
donar tal projecte per las condiciones que 'l go-
bern l' hi imposa.

¡Quin desengany si resulta cert, senyor Eche-
garay! Vosté ja debí tenir escrits alguns versos
pera comensar un drama inspirantse en la pri-
mera desgracia del enllás, y ara...

Pero ja pot trobar argument; escriga *Una
víctima en ciernes*.

REVISTA SOCIAL, eco del proletariado.
Aqueix es lo titol de un nou colega que desde
l' onze del corrent s' ha comensat á publicar á
Madrid (carrer de l' Habana, 5, baixos).

L' hi torném ab molt agrado 'l saludo que
dirigeix á la premsa, y l' hi desitjem, com pera
nosaltres mateixos, tota mena de prosperitats.

No duptém que será la *Revista Social* de
Madrid digníssima de portar aquest titol, que
es igual al que ostentá durant nou anys un
acreditat setmanari barceloní.

La recomaném á tots, y la saludém carinyo-
sament.

Ha sigut denunciad *El Clamor de la patria*.
«La lley de Imprenta está arreconada en un
musco arqueològich.»

Aixís va dirho en Castelar á Mr. Girardin.
Pero en Castelar *proposa* y 'l Fiscal disposa.

El Triunfo, periódich autonomista de la isla
de Cuba, ha sigut seqüestrat.

Y 'l govern aproba la conducta del general
Blanco.

¡Aixó sí que es ganas de fer quedar malament
á D. Emilio!

L' ajuntament lliberal de Castelló d' Ampu-
rias, destituhit per obra y gracia del Sr. Mora-
dillo, y reposat per ordre del govern, ha publi-
cat un important remittit queixantse de una pila
de arbitrariedades fillas del caciquisme.

Ja pots xtular, etc.

En confirmació á los rumors d' un próxim
alsament carlista, se diu que ademés del fardo
de boinas descubert á Igualada, un d' aquestos
dias se trobaren sis ó vuyt fusells dins de una
xàvega plena de palla, destinats, com las boinas
de Igualada, á un tipo de Sarriá, conegut per
sos antecedents carcundas.

Dimecres circulá la noticia d' haber sigut
desarmats alguns carrabiners en la provincia
de Girona, per certs subjectes que se suposa
sian carlins alsats en armas.

Y com á complement de tals noticias fins ha-
bem sentit dir que diumenje vinent los carlins
de Barcelona cobrarán los sous corresponents á
la tercera quinzena.

Visquém y vejém.

De la provincia de Tarragona no hi ha cap
noticia semblant.

Es natural; com los últims vendabals han ti-
rat á perdre la cullita de garrofas los carlins no
podrian campársela.

Un d' aquestos dias á Caldetas ha desapare-
gut una corona de plata de la verge dels Do-
lors.

Será fill de una pietat excessiva semblant des-
aparició, perque es clar que si 'l lladregot fos
un impío, la verje no hauria deixat de obrar
algun miracle.

Diumenje passat los constructors de obras de
Barcelona y pobles dels encontorns tingueren
una gran reunió en lo teatro del Odeon, á la
que forem galanament invitats, pera celebrar 'l
triufo conseguit per los rajolers de Barcelona,
Sans, Gracia, Martí de Provencals, Andreu de
Palomar y Horta, que han conseguit rebaixar
las horas de treball fins á 8 y 11/2 y aumentat
los preus de tarifa en 5 ó 6 pessetas.

¡Avant y sempre avant, fills del treball!

A Sant Feliu de Guixols va anarse á confessar
una noya ab un missionista jesuít.

—Aixó no te res de estrany; dirán vostés.

Efectivament, no te res d' estrany.

Pero es lo cas que després de feta la confes-
sió, se 'n aná la noya á casa seva, se posa un
vestit negre, se tancá dintre son quarto... y va
penjarse.

¿No 's podria saber que deuria passar entre
'l jesuít y la noya, perque aquesta, acabada la
confessió, se imposés la *penitencia* de suici-
darse?

A Biarritz s' han reunit aquestos dias en Zor-
rilla, en Martos, l' Echeagaray, en Montero
Rios, en Salmeron y altres caps grossos pera
conferenciar.

¿Qué haurán fet? ¿Arreglar l' Espanya? Será
possible, perque he notat que l' inauguració de
la cascada del Parque coincidia ab las conferen-
cias de Biarritz.

¡Algo es algo!

En Montero Rios arribá á Madrid molt dis-
gustat del resultat de las conferencias de Biar-
ritz.

Hi ha gent que 's disgusta per molt poca
cosa.

En Montero Rios per *res*.

Diuen que á última hora se arribaren á en-
tendre los conferencians de Biarritz.

¿A última hora?

[Traslado á la secció telegráfica de LA TRAMONTANA.]

—Y donchs senyor Benet que no va a veurer los caballets?

—Home, com fan aquestas nits tan frescas no hi he estat encara.

—Donchs are que ya's posan mes calentas no deixi de anarhi que riurá molt. Aquest any a mes de un tal Cee-Mee, que es un gran gimnasta, hi ha un tal Levantine que ab los peus fa ballar una taula.

—Una taula de debó?

—Y tan de debó que lo dia del seu benefici diu que farà ballar una taula de agua ab sucre ab refrescadora y tot.

—Donchs hi aniré. Y de pallassos com n' está?

—Molt rebé, y a mes dels que hi ha, lo primer de juliol debuta 'n Toni Grice.

—Donchs no parli mes.

S'ha publicat un tomet original del Sr. Manel Navarro Rodrigo, titulat *Contra las corridas de toros*. Lo recomanem als amants de l'«espectacle nacional.»

Aquí van quatre mots trets de tal llibre:

«Lo poble del Pan y Toros es lo poble de la esclavitut.»

«¡Oh escribas y faritzeus polítichs y relligiosos, que governeu la opinió y afalaguen las passions taurinas d'un poble, ó condescendiú ab ells! Vostra mort es segura!»—De cosas tant ó mes bonas n'hi ha un gabadal y 'l llibre no val mes qu' una pesseta, ¡la meytat del preu que 's paga per una racció de sol!

Un mestre ensenyaba la doctrina a un noyet.

—¿Cóm es,—li deya,—que 'ls manaments de la lley de Deu son deu y tú no 'n trobas mes que nou? ¿Qué 'n has fet del altre?

—Me l' he deixat a las altrás calsas,—contestá lo noy per sortir del pas.

A UNA NINA

Nineta de cabell d' or,
la de mirada serena
nina de cara morena
la que 'm tens robat lo cor;
nina per la que sospiro,
nina per la que pateixo,
nina per la que sufreixo,
cada volta que jo 't miro;
nineta la ressalada,
nina del cosset bufó,
nina la que en lo balcó
estás sempre recolzada;
nina en que la jovenalla
te ve sempre fent joguinas...
me semblas ab tantas ninas,
una tenda de quincalla.

PLAGAS DE BARCELONA

UN SOSPIR

Quan veig l' aucellet que vola
fent mil estrepes per l' espay,
del meu cor ne surt un ¡ay!
que per dintre d' ell rodola;
aquest ¡ay! n' es un sospir
que volar també voldria,
mes quan veu que no podria
dins del cor torna a fugir.

M. SERVOLÉ

EPIGRAMAS

Pera carregarme un pes
a un boig l' hi vaig demaná
que 'm dongués un cop de mà,
y va clavarme un revés.

UN PELACANTAS

—Va, digueume, Salvador.

¿a quin preu veneu la llet?—

preguntá la Rosa Met.

á n' en Tófol, qu' es pastor.

Més aquest al bell instant

l' hi respongué fent brometa:

—Ja ho sap; per vosté, Roseta,

la dono sempre de franch.

BARBERET DE REUS

—Tecla, ¿que m' has vist la regla?

deya á sa mullé en Matias,

que es gran inginyer de vias.

Y l' hi respongué la Tecla:

—La vaig tenir fa poch dias.

No sé qui va pregonant

que 'l govern no es relligiós;

lo contrari está probant

ab mi, puig que generós,

avuy me deixa *ce-sant*.

FORT-AL-BLANCH

Un abat francés ha sigut condemnat a presó per abusos contra 'l pudor, comesos en noys petits.

Ara aneu donant entencent als noyets de anar á besar la mà á certa mena de ministres del Senyor.

A Inglaterra en un *meeting* de senyoras, s'hi ha acordat que 'l bell sexo suprimeixi las fal-dillas y 's posi pantalons.

Res, donas que 's volen posar las calsas.

En la recepció que 'l papa Lleó XIII concedí als pelegrins espanyols, segons diu lo *Brusi*, lo bisbe de Barcelona cridá ab tota la forsa de sos pulmons:

¡Viva l' únich rey llegitim de Romaad!

¡Ay carat de senyor Urquinaona! sempre ne ha de fer de las sevas. ¿No li va donar un babó Lleó XIII? Donchs se 'l mereixia.

Lo recomaném al senyor Castelar pe 'l que puga convenirlhi.

En Quebec (Estats Units), un terrible incendi ha destruhit 800 casas y duas iglesias, calculantse en tretze milions de franchs las pérduas.

La *Campana de Gracia* podrá dir: ¡Aixó son las conseqüencias de l' Autonomia y lo Pacte! —ara que sempre surt ab ciris trencats.

Fransa, Russia y Alemania negocian un tractat d' estradicció.

—¿Pe 'ls homes dolents? ¿Pe 'ls lladregots y assessins? Conformes, home.

—Jo no ho sé, pero no crech que tres nacions tan importants se ocupin de una cosa *insignificant*.

—Donchs, será una lliga contra la reacció?

—Cuydado que no siga al revés.

—Es que hi ha una nació republicana...

—A vegadas, los boigs fan bitllas.

LA TRAMONTANA

Se publica cada setmana, y dona números extraordinaris sempre que ho domanan las circunstancias.

Lo número sueltó DOS QUARTOS y cada 25 exemplars UNA PESSETA.

Vuyt rals trimestre portat á domicili, en Barcelona, y resto de Espanya. Setze rals en los paissos adherits á la Unió Postal.

QUADRAT DE PARAULAS

Sustituir aquestos pichs per lletres que llegidas vertical y horizontalment. pugan dir: la primera ratlla, un metatl, la segona, lo que tenen los arbres; la tercera, lo que senten los joves; y la quarta lo que tota tenim ó hem tingut.

ENIGMA

Me trovo en l'univers encare que en América Europa Assia y Africa jamay he figurat, ni ménos en Australia, tampoch en terra Ibérica Ni en cap de los dos polos, ni en pobles ni ciutats.

Cap rey sens mi podria lluhir brillant corona ni 'l diamant duríssim son transparent color; á Espanya no se 'm trova, y soch á Barcelona no formo part del sol, y si del *resplandor*.

En las presons figuro, mes may soch á presiri Per mes que 'ls grana *bandits* no sian res sens mi; per tot arreu pots veurem en mitj del *cementiri* sens que possible 'm sia jamay sorti d' allí.

Fugint de mar y terra, del foch y fins del aire estich dins l'oceano prenent un bany etern; me troba la *montanya*, me te sempre 'l *minaire* y fins per mes vergonya estich dintre l'*infern*.

Per mes que m' escarrassi al cel no tinch entrada y aixó qu' *ls sans* sens mi, no foren lo que son ni *nobles*, ni *banques*, ni l' *hostia consagrada* y visch y me consumo en un recó del *mon*.

I. LEONART Y T.

GEROGLIFICH

ZERP

SOLUCIONS

A LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADAS: — 1.ª Pi-lar. 2.ª Mi-llo-na-ri

TELÉGRAMA

Biarritz — dotze de Juny —

á las dos de matinada. —

La sessió n' es terminada

sens haberhi un cop de puny.

Encar que molt s' ocultaba

de la junta 'l resultat,

ja sé, que tot ha quedat....

del mateix modo qu' estaba.

TORTAMOLLA

CORRESPONDENCIA

Per la premura del temps no 'ns ha sigut possible donar la correspondencia en aqueix número, y ho farém en lo vinent.

De passada advertim a tots los aficionats que 'ns envian traballs literaris, que no copihin, imitin ó tradueixin malament, perque aixó de apropiarse lo de altres está lleig, y n' hi ha alguna de aficionats á ferho.

Barcelona. Tipografía LA ACADEMIA, de Eusebio Ullastres 96, Ronda de la Universitat, 96

A C T U A L I T A T S

Los uns van ab las trampas y 'ls altres fan los gegants